

Hybridernes paradis

Søren Langager Høgh

Hybridernes paradis

Peter Laugesen, Per Højholt og deres elever

SYDDANSK UNIVERSITETSFORLAG 2012

*University of Southern Denmark Studies in
Scandinavian Languages and Literatures vol. 108*

© Søren Langager Høgh og Syddansk Universitetsforlag 2012
Sat og trykt af Specialtrykkeriet Viborg A/S
Omslag af Donald Jensen, Unisats ApS
ISBN 978-87-7674-614-8

Udgivet med støtte fra:
Augustinus Fonden
Kunstrådet

Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller
anden mangfoldiggørelse af denne bog
er kun tilladt med forlagets tilladelse eller
ifølge overenskomst med Copy-Dan

Syddansk Universitetsforlag
Campusvej 55
5230 Odense M

www.universitypress.dk

Og der er det skægge ved rododendron, at det er hybriderne, altså kunstfor-
merne, der gror bedst. De originale, urformerne, de gror ikke nær så godt i
vores natur, som hybriderne gør. Jeg ved ikke, hvad det er, der gør sig gæl-
dende?

Per Højholt i *Lørdagsværten* – *Per Højholt. Tidsfordriv.*
Radioudsendelse 09.07.1983

Tilegnet Flemming Høgh

Indhold

– FORORD 7

I. RAMPE 11

1. I lære hos Toyota 11 • 2. Symmetrisk læsning 12

II. LATOUR 17

3. At få det hele med 17 • 4. Knuden 18 • 5. Sortering og omfordeling 19 • 6. Fra videnskabssociologi til litteraturvidenskab 22

III. LAUGESEN 25

7. Poesi med træsko på 25 • 8. Litteraturens hele virkefelt 27 • 9. Maksimus & minimus 29 • 10. *Anarkotika*: Det maksimales delegat 35 • 11. *Forstad til intet*: Det minimales delegat 38 • 12. Fire digttyper 40 • 13. Kronologisk sortering 43 • 14. Krom & taskenspiller 45 • 15. Avantgardens tidsbegreb masseret (Faseskema Laugesen) 49 • 16. Snylte 54 • 17. Sang 58 • 18. Meta & omverden 62 • 19. Fra paralysen til poetik 68 • 20. Irreduktionens fundament 74

IV. HØJHOLT 79

21. En prismeagtig tilforladelighed 79 • 22. Kedeligst eller realist 81 • 23. Erkendelse og oplevelse 84 • 24. Dær 85 • 25. Undertagelse og reglement 86 • 26. Et princip er en begrænsning men også en anvisning 88 • 27. Revolver 91 • 28. Det irreducerede jeg 93 • 29. *Poetica Heretica* 95 • 30. Tre perioder (Faseskema Højholt) 98 • 31. 6512: Den kritiske affirmations delegat 101 • 32. *Auricula*: Den approberende affirmations første dele-

gat 102 • 33. *Hans Henrik Mattesen*: Den approberende affirmations andet delegat 104 • 34. Graden af kønnethed 110 • 35. Poetens pikhoved 113 • 36. Duchamps sexologiske side 117 • 37. Poetikernes cølibatære liv 119 • 38. Penisrepræsentationer 122 • 39. Vaginarepræsentationer 128 • 40. Tekst som sex 130 • 41. Syntaktisk skandering 135 • 42. Tilbage til Latour 137

V. PERSPEKTIV 141

43. Hybridernes paradys 141

VI. ADOLPHSEN 145

44. Epigonen ringer 145 • 45. Kædedans som analogi 149 • 46. En million ligheder 153 • 47. *En million historier* og *Turbo* 157 • 48. Hybriden gentaget 160 • 49. Facebook 162 • 50. Amputation og skalering 165

VII. ANDKJÆR OLSEN 171

51. Sekundært om Andkjær Olsen 171 • 52. Sandheden er ikke en tilstand 175 • 53. Store armsving, stille præcision 178 • 54. Kønnets logik 185 • 55. Du i min ovn 189 • 56. Politik og mekanik 194

VIII. HØRSLEV 199

56. H for Hørslev og Højholt 199 • 57. Anekdoter 203 • 58. Hørslevs Lone 209 • 59. Hørslevs metafor 217 • 60. Talesprogets rytme 222 • 61. Plader 225

IX. SLUT 229

62. Litteraturens hemmelighed 229

– LITTERATUR 231

– NOTE 238

Forord

Politikens Bogforum-tillæg 2011 bragte et undseeligt miniinterview med den Bogforum-aktuelle forfatter Lone Hørslev. Man skulle forcere tillæggets mange reklamer og holde ud helt til side 34, yderste venstre spalte: Fem hurtige spørgsmål, der alle drejede sig om Hørslevs seneste bog, romanen *Sorg og camping* (2011). Fjerde spørgsmål gik specifikt på den spidsfindighed, at titlens ordfølge er lånt fra Per Højholts digt fra 1989 *Personen slår til*. Hørslevs replik lød:

Jeg har altid været betaget af Per Højholt. Hans sproglige energi, hans humør og hans enestående evne til at få kontraster til at mødes: det lyse og det mørke, den lille og den store historie, det kulørte og det dybe. De trivielle hverdagsbetragtninger og de store eksistentielle refleksioner. Og hans musikalitet! Al Højholts poesi lyder fedt. Faktisk var han en af de første digtere, der gjorde indtryk på mig.

(*Politiken* 5. november 2011, BØGER: 34)

Jeg læste svaret med en blanding af ærgrelse (Øv! Jeg løber åbne porte ind, mine landvindinger er for længst gjort) og glæde (Ja da! Der er noget om snakken). Ikke nok med at Hørslev her beskriver Højholt som et forfatterideal, som en mester, hos hvem hun er lærling. Hun markerer også ganske præcist de forhold i Højholts værk, som hun beundrer og er influeret af, nemlig *evnen til at få kontraster til at mødes*.

Det er netop disse to komponenter, som *Hybridernes paradis* behandler: Litteraturens evne til at håndtere kontraster i deres forskellighed – eksemplificeret i to store forfatterskaber, Per Højholts og Peter Laugesens – OG disse to forfatterskabers

konkrete afsmitning på tre nyere knapt så store forfatterskaber. Som en anden heksedoktor har Hørslev skrevet indholdsfortegnelsen til eller den helt korte frimærkeversion af bogen her.

Hybridernes paradis beskriver med Højholt og Laugesens værker som eksempler, at litteraturen på enestående vis er i stand til at stirre kompleksitet lige ind i øjnene. Højholt og Laugesen gør kompleksitet håndterbar. Når man først har fået øje på det, vil man forhåbentlig kunne følge min fascination og give sig til at læse. Igen.

Jeg har støttet mig til et udpluk af Bruno Latours tænkemåder, som har været helt afgørende for bogens udformning og for de resultater, der bliver præsenteret. Latour er først og fremmest fascinerende og appellerende læsning – underholdende i ordets bedste forstand – og at jeg har kunnet se videnskabssociologens meget lidt litterære teoridannelse som et indbringende fundament at læse litteratur på, understreger for mig at se blot Latours forcer.

Mit kandidatspeciale fra Københavns Universitet hed også *Hybridernes paradis*, men i det tekstkorpus, der foreligger nu, er der efterhånden skrevet næsten lige så meget til i forhold til det, der var, og specialet ligger nu blot som et utydeligt vandmærke i teksten. Det er primært bogens sidste halvdel om Peter Adolphsen, Ursula Andkjær Olsen og Lone Hørslev, der på opfordring af min redaktør har fået lov til at vokse sig større. De har alle udgivet adskillige bøger i perioden 2008-2012, og da jeg én gang for alle havde sat mig for, at alt skulle med, har jeg flere gange måttet rippe op i det allerede skrevne, korrigere og indføje nyttilkomne bøger. Andre gange har de nye bøger passet fint ind i mine udlægninger og sammenhænge.

Også de gamle, Laugesen og (såmænd også, posthumt) Højholt, har udgivet bøger undervejs, hvortil kommer to gode og fokusforskydende monografier om Højholt samt Lars Bukdahls spøgelsesbog *Begyndere for Per Højholt*, som bliver ved med ikke at udkomme. Erfaringen er, at studiet af levende forfatters bøger er som Achilleus' kapløb mod skildpadden. Men på trods af bøvlet, som jeg har måttet slås med, synes jeg også, der er noget helt rigtigt i, at litteraturen hele tiden skrives og hele

tiden bevæger sig – og dertil, at det ikke kun er forfattere i deres bedste alder, der producerer nyt. Kærlighed kender ingen alder, og det gør litteratur heller ikke.

Jeg håber, at *Hybridernes paradis* kan initiere og inspirere forskning og undervisning i nyere dansk litteratur på universiteter, læreruddannelser og gymnasier. Anne Vindum, Erik Skyum-Nielsen, Martin Johansen, Martin Soelmark, Birgitte Anderberg, Lars Bukdahl, Anne Sofie Klink-Kristiansen, Google og Mediefabrikken har hjulpet og opmuntret mig. Tak til dem.

Balfron Tower, London

8. december 2011

Søren Langager Høgh